

туристік салаға инвестициялар және ішкі және шетелдік туристердің шығыстары орта есеппен жылына 7-8% – ға өсуі тиіс. Статистика көрсетіп отырғандай, саланы дамытудың ағымдағы серпіні сақталған кезде көрсеткішке озық түрде қол жеткізілетін болады.

Ақылды туризмді дамыту қазірдің өзінде қарқынды жүріп жатыр. Бұл көбінесе туризм саласында технологияларды кеңінен енгізу нәтижесінде табиғи даму. Дегенмен, жүйелі және кең үйлестіру және бөлісу, сонымен қатар туристік деректерді құру үшін пайдалану құндылықтар әлі де нәресте кезінде. Әлемдегі ақылды туризм бастамалары ақылды туризмнің өміршең экожүйелерін құруға бағытталған, бірақ сектордың күрделілігі платформаларға, технологияларға немесе қызметтерге қатысты өте нақты инновациялардан асып түсуді қиындатады. Алайда, интеллектуалды туризмге технологиялық серпін орасан зор және туризм көптеген зияткерлік технологияларды енгізуге негіз болады деп күтілуде.

Әдебиеттер

1. З.Лекин, П.Янронг және Х.Дзяньхуа, «Деректерді өндіруге негізделген ақылды қала аясында Хэбэйдегі туризмді дамыту стратегиясы».

2. А.К. Трипатия, Р. К. Трипатия, Н. К. Рэй, және Моханти, “iTour: Ақылды туризм болашағы”.

3. Гретцель, Улрике; Сигала, Марианна; Сян, Чжэн; Коо, Чульмо (2015-08-01). «Ақылды туризм: негіздер және дамулар».

Хасенова М.М., 1 курс (академик Е.А. Букетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Муканова А.С.

ЗАМАНАУИ EVENT – МЕНЕДЖМЕНТТІҢ НЕГІЗГІ ҚҰРАУШЫЛАРЫ

Қазіргі таңда менеджмент саласы кеңінен дамып келе жатыр. Өткен күндерде біз тек «Менеджмент» және «Менеджер» ұғымдарымен таныс болсақ, қазіргі кезде «таим менеджмент», «жарнама менеджмент», «Event менеджмент», «SMM менеджер», «PR менеджер» терминдерімен танысып жатырмыз. Соның бірі, «Event менеджмент», яғни қазір мәдениет пен өнер саласының даму тенденцияларында жаңа басқару технологияларын қолдану қажеттілігін талап етеді. Жалпы алғанда, «Event менеджмент» дегеніміз не? Event-Менеджмент индустриясының өркендеуін ХХ ғасырдың басына жатқызуға болады. Әйгілі event менеджері Джо Голблатт іс-шараны ұйымдастырушы мамандығы 1955 жылы Дисней Лендтің ашылуынан бастап қалыптаса бастады деп мәлімдеді.

Бүгінгі таңда event-менеджмент терминінің бірыңғай, жалпыға бірдей танылған анықтамасы жоқ: ағылшын тілінен аударғанда, оқиға - белгілі бір іс – әрекетке қатысатын жағымды эмоцияларға негізделген белгілі бір оқиға (оқиға), олар әртүрлі бейнелеу әдістерінің көмегімен, ерекше сюжеттерді, бұрылыстарды қолдана отырып шақырылады. Тиісінше, Event-Management- бұл оқиғаны басқару болып табылады. Біз event-менеджментті неғұрлым

кеңінен түсінуді ұстанатын боламыз, атап айтқанда: event-менеджмент-белгілі бір аудиторияның назарын ұйымға, оның басшылығына, әлеуметтік коммуникацияларды және әлеуметтік әріптестікті дамытуға тарту мақсатында арнайы оқиғалар мен іс-шаралар көмегімен ұйымдастырылатын тауарларды немесе қызметтерді ілгерілетудің тиімді құралы. Бұл сонымен қатар PR-коммуникацияның ерекше түрі және іс-шараларды өткізудің өзіндік технологиясы. Жалпы алғанда, event-менеджменттің міндеті-банальды оқиғадан нақты оқиға жасау, яғни ол аяқталғаннан кейін есте қалады.

Event-менеджменттің компаниялары мен ұйымдары корпоративтік оқиғаларды (жаңа тауарды шығару, баспасөз конференциялары, корпоративтік кездесулер мен конференциялар), маркетинг бағдарламаларын (ғаламат тұсаукесерлер және т. б.) және концерттер, марапаттау рәсімдері, фильмдердің премьералары, сән көрсетілімдері, коммерциялық оқиғалар, жеке (жеке) оқиғалар (үйлену тойлары, мерейтойлар және т. б.) сияқты арнайы іс-шараларды қоса алғанда, түрлі салаларға қызмет көрсетеді.

Клиенттер оқиғаның барлық шығармашылық, техникалық және логистикалық элементтерін (немесе клиенттің қажеттіліктеріне, сараптамаға және бюджетке байланысты олардың жиынтығын) қамтуы мүмкін белгілі бір іс-шараларды өткізу бойынша қызметтерді алу үшін event-Менеджмент компанияларын жалдайды.

Жоғарыда айтылғандай, оқиғаны басқарудың негізгі құралдары-оқиға мен арнайы іс-шара. Көп жағдайда олар синоним ретінде қолданылады, алайда, біздің ойымызша, іс-шараға әртүрлі форматтағы бірнеше іс-шаралар, түрлі рәсімдер мен шоу-бағдарламалар кіруі мүмкін.

Оқиға-бұл бірлікті қалыптастыратын, адамның санасында белгілі бір практикалық схеманы білдіретін, адамға ғарышта қозғалуға және онда әрекет етуге мүмкіндік беретін семантикалық кешен.

Өз кезегінде, арнайы іс-шара – бұл адамның іс-әрекеті мен тәжірибесін ұйымдастыру арқылы бренд мәдениетіне, корпоративті немесе басқа қауымдастыққа қатысуының бір түрі. Event-менеджменттің негізгі қызметкері event-менеджерлер болып табылады. Event-менеджер жеке және заңды тұлғалар үшін түрлі іс-шараларды ұйымдастырумен және одан әрі өткізумен айналысады. Осы функцияларды іске асыру үшін event-менеджердің келесі салаларда білімі болуы керек:

Event-менеджердің міндеттеріне мыналар кіреді:

- клиенттерді қажетті жазбаша және ауызша ақпаратпен қамтамасыз ету, оларға кеңес беру;
- тапсырыс берушінің жоспарланған іс-шара, оның талаптары, сондай-ақ қатысушылардың құрамы туралы тілектерін анықтау үшін және іс-шара бағдарламасын бекіту үшін клиенттермен кездесулер мен келіссөздер жүргізу;
- клиенттерге қызмет көрсету және ойын-сауық қызметтерін көрсететін ұйымдардың құны, қызмет көрсету сапасы және мерзімі бойынша ең тиімдісін іздеуді жүзеге асыру (конференциялар мен семинарлар өткізу үшін қажетті жабдықтарды ұсыну, тамақтану, көлік қызметтері, мәдени-экскурсиялық қызмет көрсету, тұру, концерттік бағдарламалар және т. б.);

- event-жобаларды орындау үшін қажетті қызметтерді көрсететін ұйымдармен байланыс орнату; олармен қызмет көрсетуге арналған шарттардың басты талаптарын келісу және олардың жасалуын қамтамасыз ету;

- event-менеджменттің заманауи үрдістері мен жаңалықтарын қадағалау.

Көріп отырғанымыздай, event-менеджердің жұмысының ерекшелігі іс-шараны немесе жобаны жоспарлау, болжау, қорытындылау бойынша шығармашылық жұмысты дәлдік пен ұйымдастыруды талап ететін бірқатар операцияларды (клиенттермен кездесу, іс-шараның сценарийін жасау және т.б.) орындаумен біріктіру қажеттілігінен тұрады.

Әдебиеттер

1. Ермаков с.Г., Макаренко Ю.А., Соколов н. Е. Event-менеджмент: іс-шараларды ұйымдастырудың тәсілдерін шолу және жүйелеу // Басқарушылық кеңес беру. - 2019. - № 9.

2. <https://vipusknik.kz/professions/event-menedzher>

3. С. С. Саидмамедова, А. Соловьева «Әлеуметтік-мәдени саладағы оқиғаларды басқару» - 2020.

Шарифбаева Э.А., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)

Ибраева А.Т., 2 курс (Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті)

Ғылыми жетекші – PhD докторы, қауымдастырылған профессор,

ХАА академигі Джазықбаева Б.К.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ӘЛЕУМЕТТІК САЛАДАҒЫ БИЗНЕСТІ ДАМУДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН ТАЛДАУ

Кез-келген елдің экономикасына әлеуметтік сала жағдайының ролі мен ықпалын бағалау маңызды теориялық мәселелердің бірі болып табылады. Әрине, әлеуметтік сектор көрсеткіштерін ескермей ел мен аймақтар дамуының орта мерзімді және ұзақ мерзімді бағдарламаларын тәжіриде жүзеге асырып, ғылыми негіздеу мүмкін емес.

Қазақстан Республикасының қазіргі әлеуметтік-экономикалық дамуының ерекшеліктері төмендегідей факторлармен байланысты болатын қоғамдағы әлеуметтік теңсіздікке де әкеліп жатады:

- елдегі экономикалық қайта құрулардың жылдамдатылған сипаты;
- әлеуметтік-экономикалық реформалар барысының аймақтық теңсіздігі;
- халықтың түрлі категорияларының табыстарындағы артып отырған айырмашылық.

Осыған байланысты көптеген елдердегі, оның ішінде Қазақстандағы қоғам дамуының стратегиялық мақсаты ретінде азаматтардың негізгі құқықтарын жүзеге асыру мен әлеуметтік теңсіздікті азайту анықталады. Халықаралық еңбек заңнамасының негізгі ережелері жаһандану жағдайында жаңа мәнге ие болды. Әлеуметтік әділдікті орнату үшін жәй ғана әділ экономикалық